ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)
της 1ης Μαρτίου 2005 *

Στην υπόθεση C-281/02,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971 για την ερμηνεία από το Δικαστήριο της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, την οποία υπέβαλε το Court of Appeal (England and Wales) Civil Division (Ηνωμένο Βασίλειο), με απόφαση της 5ης Ιουλίου 2002, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Ιουλίου 2002, στο πλαίσιο της δίκης

Andrew Owusu

κατά

N. B. Jackson, ασκούντος εμπορία υπό την επωνυμία «Villa Holidays Bal-Inn Villas»,

Mammee Bay Resorts Ltd,

Mammee Bay Club Ltd,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

The Enchanted Garden Resorts & Spa Ltd,

Consulting Services Ltd,

Town & Country Resorts Ltd,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο του πρώτου τμήματος, προεδρεύοντα, C. W. A. Timmermans και A. Rosas, προέδρους τμήματος, C. Gulmann, J.-P. Puissochet, R. Schintgen (εισηγητή), N. Colneric, S. von Bahr και J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger
γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 4ης Μαΐου 2004,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο A. Owusu, εκπροσωπούμενος από τους R. Plender, QC, και P. Mead, barrister,

— ο N. Jackson, εκπροσωπούμενος από τους B. Doherty και C. Thomann, solicitors,

— οι εταιρίες Mammee Bay Club Ltd, The Enchanted Garden Resorts & Spa Ltd και Town & Country Resorts Ltd, εκπροσωπούμενες από τον P. Sherrington, την S. Armstrong και την L. Lamb, solicitors,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον K. Manji, επικουρούμενο από τον τον D. Lloyd-Jones, QC,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Wagner,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët και τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Δεκεμβρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2 της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 1) και με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του

Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ 1989, L 285, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών).

2 Η ως άνω αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, του A. Owusu και, αφετέρου, του N. Jackson, ασκούντος εμπορία υπό την επωνυμία «Villa Holidays Bal-Inn Villas», και ορισμένων εταιριών δικαίου της Ιαμαϊκής κατόπιν της επελεύσεως ατυχήματος με σωματικές βλάβες του οποίου υπήρξε θύμα ο A. Owusu στην Ιαμαϊκή.

Το νομικό πλαίσιο

Η Σύμβαση των Βρυξελλών

3 Από το προοίμιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών προκύπτει ότι η εν λόγω σύμβαση έχει ως σκοπό τη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνωρίσεως και εκτελέσεως των δικαστικών αποφάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 293 ΕΚ, καθώς και την ενίσχυση εντός της Κοινότητας της έννομης προστασίας των εγκατεστημένων σε αυτή προσώπων. Επίσης, το προοίμιο αναφέρει ότι, προς τον σκοπό αυτό, προέχει να καθοριστεί η διεθνής δικαιοδοσία των δικαστηρίων των συμβαλλομένων κρατών.

4 Οι αφορώσες τη διεθνή δικαιοδοσία διατάξεις περιέχονται στον τίτλο ΙΙ της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Σύμφωνα με το άρθρο 2 της εν λόγω συμβάσεως:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρούσας συμβάσεως, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.

Τα πρόσωπα που δεν έχουν την ιθαγένεια του κράτους στο οποίο κατοικούν, υπάγονται, στο κράτος αυτό, στους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που εφαρμόζονται στους ημεδαπούς.»

5 Ωστόσο, το άρθρο 5, σημεία 1 και 3, της εν λόγω συμβάσεως ορίζει ότι ένα πρόσωπο μπορεί να εναχθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή και, ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός.

6 Εξάλλου, η Σύμβαση των Βρυξελλών αποσκοπεί στην αποτροπή του ενδεχομένου εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων. Ως εκ τούτου, το άρθρο 21 της ως άνω συμβάσεως, το οποίο αφορά την εκκρεμοδικία, προβλέπει τα εξής:

«Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διάφορων συμβαλλόμενων κρατών, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί, αναστέλλει αυτεπάγγελτα τη διαδικασία του μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

Όταν διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κάθε άλλο επιληφθέν δικαστήριο οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του υπέρ αυτού του δικαστηρίου.»

7 Το άρθρο 22 της ως άνω συμβάσεως προβλέπει τα εξής:

«Όταν συναφείς αγωγές έχουν ασκηθεί ενώπιον δικαστηρίων διάφορων συμβαλλόμενων κρατών και είναι εκκρεμείς σε πρώτο βαθμό, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία.

Κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί μπορεί επίσης, με αίτηση ενός από τους διαδίκους, να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, υπό την προϋπόθεση ότι το δίκαιό του επιτρέπει την ένωση συναφών υποθέσεων και ότι το πρώτο δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία και για τις δύο αγωγές.

Είναι συναφείς, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αγωγές που συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξετασθούν και να εκδικασθούν ταυτόχρονα, προκειμένου να αποφευχθούν λύσεις που θα ήταν ασυμβίβαστες αν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά.»

Το εθνικό δίκαιο

8 Κατ' εφαρμογήν της ενστάσεως του forum non conveniens, όπως αυτή είναι γνωστή στο αγγλικό δίκαιο, εθνικό δικαστήριο μπορεί να αποποιηθεί τη δικαιοδοσία του με το σκεπτικό ότι δικαστήριο, το οποίο έχει επίσης διεθνή δικαιοδοσία και ευρίσκεται σε άλλο κράτος, είναι αντικειμενικά καταλληλότερο για την εκδίκαση διαφοράς, ήτοι ενώπιον του οποίου η διαφορά μπορεί να εκδικασθεί κατά πρόσφορο τρόπο, λαμβανομένων υπόψη των συμφερόντων όλων των διαδίκων και της χρηστής απονομής της δικαιοσύνης (απόφαση του 1986 του House of Lords, Spiliada Maritime Corporation κατά Cansulex Ltd, 1987, AC 460, και ειδικότερα σ. 476).

9 Ένα αγγλικό δικαστήριο το οποίο αποφασίζει να αποποιηθεί τη δικαιοδοσία του κατ' εφαρμογήν της ενστάσεως του forum non conveniens αναστέλλει τη διαδικασία κατά τρόπον ώστε η προσωρινώς ανασταλείσα διαδικασία να μπορεί να επαναληφθεί στην περίπτωση που αποδειχθεί, ιδίως, ότι το αλλοδαπό δικαστήριο δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση της διαφοράς ή ότι ο ενάγων δεν έχει πρόσβαση σε αποτελεσματική δικαστική προστασία ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Στις 10 Οκτωβρίου 1997, ο A. Owusu, Βρετανός υπήκοος που έχει την κατοικία του στο Ηνωμένο Βασίλειο, υπέστη σοβαρότατο ατύχημα ενώ βρισκόταν σε διακοπές στην Ιαμαϊκή. Ο A. Owusu, ενώ καταδύθηκε στη θάλασσα από σημείο όπου το νερό είχε φτάσει μέχρι τη μέση του, έκρουσε το κεφάλι του επί σύρτεως και υπέστη κάταγμα του πέμπτου αυχενικού σπονδύλου, πράγμα που τον κατέστησε τετραπληγικό.

11 Μετά το ως άνω ατύχημα, ο A. Owusu άσκησε, στο Ηνωμένο Βασίλειο, αγωγή αποζημιώσεως εκ συμβατικής ευθύνης κατά του N. Jackson, που έχει επίσης την κατοικία του στο εν λόγω κράτος. Ο τελευταίος είχε εκμισθώσει στον ενδιαφερόμενο μια έπαυλη διακοπών στο Mammee Bay (Ιαμαϊκή). Κατά τον A. Owusu, η σύμβαση, η οποία όριζε ότι αυτός θα είχε πρόσβαση σε ιδιωτικό αιγιαλό, προέβλεπε εμμέσως ότι ο αιγιαλός θα ανταποκρινόταν σε ευλόγους όρους ασφαλείας ή δεν θα ενείχε κεκρυμμένους κινδύνους.

12 Ο A. Owusu άσκησε επίσης στο Ηνωμένο Βασίλειο αγωγή αποζημιώσεως εξ οιονεί αδικοπραξίας κατά ορισμένων εταιριών της Ιαμαϊκής, ήτοι της Mammee Bay Club Ltd (στο εξής: τρίτη εναγομένη της κύριας δίκης), η οποία έχει την κυριότητα και την εκμετάλλευση του αιγιαλού του Mammee Bay και είχε χορηγήσει στον ενάγοντα της κύριας δίκης άδεια ελευθέρας προσβάσεως στον εν λόγω αιγιαλό, της The Enchanted Garden Resorts & Spa Ltd (στο εξής: τέταρτη εναγομένη της κύριας δίκης), η οποία εκμεταλλεύεται συγκρότημα διακοπών κοντά στο Mammee Bay και της οποίας οι πελάτες είχαν επίσης άδεια να χρησιμοποιούν τον εν λόγω αιγιαλό, καθώς και της Town & Country Resorts Ltd (στο εξής: έκτη εναγομένη της κύριας δίκης), η οποία εκμεταλλεύεται μεγάλο ξενοδοχείο παρακείμενο στον ίδιο αιγιαλό και έχει λάβει άδεια προσβάσεως στον εν λόγω αιγιαλό, υπό την επιφύλαξη ότι θα ευθύνεται για τη διαχείριση, τη συντήρηση και τον έλεγχο του αιγιαλού αυτού.

13 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι μια παραθερίστρια αγγλικής ιθαγενείας είχε υποστεί, πριν από δύο χρόνια, παρόμοιο ατύχημα από το οποίο επίσης κατέστη

τετραπληγική. Επίσης, η αγωγή αποζημιώσεως εξ οιονεί αδικοπραξίας που ασκήθηκε κατά των Ιαμαϊκανών εναγομένων στηρίζεται όχι μόνο στο γεγονός ότι δεν είχαν προειδοποιήσει τους κολυμβητές για τους κινδύνους που συνδέονται με την ύπαρξη σύρτεων, αλλά και στο γεγονός ότι δεν είχαν λάβει σοβαρά υπόψη το ατύχημα που είχε συμβεί προηγουμένως.

14 Η υπό κρίση αγωγή ασκήθηκε με εισαγωγικό της δίκης έγγραφο χορηγηθέν, στις 6 Οκτωβρίου 2000, από τη Sheffield District Registry του High Court (England & Wales) Civil Division (Ηνωμένο Βασίλειο). Επιδόθηκε στον N. Jackson στο Ηνωμένο Βασίλειο και ο ενάγων της κύριας δίκης έλαβε, στις 12 Δεκεμβρίου 2000, την άδεια να επιδώσει το δικόγραφο της αγωγής στους λοιπούς εναγομένους στην Ιαμαϊκή. Η επίδοση έγινε στην τρίτη, την τέταρτη και την έκτη εναγομένη της κύριας δίκης, αλλά όχι στη Mammee Bay Resorts Ltd ούτε στην Consulting Services Ltd.

15 Τόσο ο N. Jackson όσο και η τρίτη, η τέταρτη και η έκτη εναγομένη της κύριας δίκης προέβαλαν ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας προς εκδίκαση της αγωγής που ασκήθηκε κατ' αυτών. Προς στήριξη της ενστάσεώς τους, ισχυρίστηκαν ότι η διαφορά συνδεόταν εγγύτερα με την Ιαμαϊκή και ότι το δικαστήριο του εν λόγω κράτους ήταν το αρμόδιο δικαστήριο, ενώπιον του οποίου η διαφορά μπορούσε να εκδικασθεί κατά προσφορότερο τρόπο για όλους τους διαδίκους, λαμβανομένης υπόψη της χρηστής απονομής της δικαιοσύνης.

16 Με διάταξη της 16ης Οκτωβρίου 2001, ο δικάζων ως Deputy High Court Judge στο Sheffield (Ηνωμένο Βασίλειο) εκτίμησε ότι από την απόφαση της 13ης Ιουλίου 2000, C-412/98, Group Josi (Συλλογή 2000, σ. I-5925, σκέψεις 59 έως 61), προκύπτει ότι η εφαρμογή των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας της Συμβάσεως των Βρυξελλών επί διαφοράς εξαρτάται, κατ' αρχήν, από το αν ο εναγόμενος έχει την έδρα ή την κατοικία του στο έδαφος συμβαλλομένου κράτους και ότι η Σύμβαση εφαρμόζεται σε κάθε διαφορά μεταξύ εναγομένου που κατοικεί σε συμβαλλόμενο κράτος και ενάγοντος που κατοικεί σε τρίτο κράτος. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απόφαση του Court of Appeal (Ηνωμένο Βασίλειο) του 1992, In re Harrods (Buenos Aires) Ltd (1992 Ch 72), με την οποία έγινε δεκτό ότι τα αγγλικά δικαστήρια έχουν τη

δυνατότητα, κατ' εφαρμογήν της ενστάσεως του forum non conveniens, να αποποιηθούν τη διεθνή δικαιοδοσία την οποία αντλούν από το άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ήταν εσφαλμένη.

17 Ο δικάζων ως Deputy High Court Judge, εκτιμώντας ότι δεν είχε την εξουσία να υποβάλει ο ίδιος προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο προκειμένου να διευκρινιστεί το ζήτημα αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου της 3ης Ιουνίου 1971, θεώρησε, υπό το πρίσμα των αρχών που διατυπώνονται στην προπαρατεθείσα απόφαση Group Josi, ότι δεν μπορούσε να αναστείλει τη διαδικασία ως προς τον N. Jackson, εφόσον ο τελευταίος έχει την κατοικία του σε συμβαλλόμενο κράτος.

18 Παρά τα συνδετικά στοιχεία που είχε, ενδεχομένως, με την Ιαμαϊκή η αγωγή που στρεφόταν κατά των λοιπών εναγομένων, ο ίδιος δικαστής εκτίμησε ότι δεν μπορούσε να αναστείλει τη διαδικασία ούτε ως προς τους ως άνω εναγομένους, κατά το μέτρο που η Σύμβαση των Βρυξελλών απαγόρευε στον εν λόγω δικαστή να αναστείλει τη διαδικασία στο πλαίσιο της αγωγής που στρεφόταν κατά του N. Jackson. Συγκεκριμένα, σε αντίθετη περίπτωση, θα υπήρχε ο κίνδυνος να οδηγηθούν διαφορετικά δικαστήρια δύο κρατών στο να αποφανθούν επί των ιδίων πραγματικών περιστατικών με βάση τις ίδιες ή παρεμφερείς αποδείξεις και να καταλήξουν σε αντιφατικά συμπεράσματα. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο κατέληξε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο και όχι η Ιαμαϊκή αποτελούσε το κράτος όπου το δικαστήριο ήταν κατάλληλο για την εκδίκαση της διαφοράς και απέρριψε την ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας.

19 Ο N. Jackson καθώς και η τρίτη, η τέταρτη και η έκτη εναγομένη άσκησαν έφεση κατά της ως άνω διατάξεως. Το Court of Appeal (England & Wales) Civil Division παρατηρεί ότι, εν προκειμένω, τα δικαστήρια που μπορούν να έχουν διεθνή δικαιοδοσία προς εκδίκαση της διαφοράς είναι εκείνα ενός συμβαλλομένου κράτους και ενός τρίτου κράτους. Αν το άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει εφαρμογή και εντός αυτού του πλαισίου, ο N. Jackson θα έπρεπε να εναχθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους κατοικίας του και δεν θα επιτρεπόταν στον ενάγοντα της κύριας δίκης να τον εναγάγει, δυνάμει του άρθρου 5, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, στην Ιαμαϊκή, όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός, καθόσον το εν λόγω κράτος δεν αποτελεί άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Επομένως, δεδομένου ότι δεν περιέχεται στην εν λόγω σύμβαση καμία σχετική ρητή παρέκκλιση, δεν επιτρέπεται να δημιουργηθεί εξαίρεση από τον

κανόνα του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το ζήτημα της προβολής της ενστάσεως του forum non conveniens υπέρ των δικαστηρίων τρίτου κράτους, ακόμη και όταν ένας από τους εναγομένους έχει την κατοικία του σε συμβαλλόμενο κράτος, ουδέποτε αποτέλεσε αντικείμενο αποφάσεως του Δικαστηρίου.

20 Συναφώς, κατά τον ενάγοντα της κύριας δίκης, το άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει υποχρεωτικά εφαρμογή, οπότε το αγγλικό δικαστήριο δεν μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά εναγομένου που έχει την κατοικία του στο ίδιο κράτος, έστω και αν το εν λόγω δικαστήριο θεωρεί ότι άλλο δικαστήριο, σε τρίτο κράτος, είναι καταλληλότερο.

21 Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, αν η άποψη αυτή αποδειχθεί ορθή, τούτο θα μπορούσε να έχει σημαντικές συνέπειες επί ορισμένου αριθμού άλλων υποθέσεων που αφορούν περιπτώσεις αποκλειστικής διεθνούς δικαιοδοσίας ή εκκρεμοδικίας. Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι η εκδοθησόμενη στην Αγγλία απόφαση με την οποία το αγγλικό δικαστήριο επρόκειτο να αποφανθεί επί της ουσίας της διαφοράς και η οποία επρόκειτο να εκτελεστεί στην Ιαμαϊκή, και ειδικότερα έναντι Ιαμαϊκανών εναγομένων, θα μπορούσε να προσκρούσει σε ορισμένους κανόνες που είναι εν ισχύι στη χώρα αυτή σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση των αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Court of Appeal (England & Wales) Civil Division αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Όταν ο ενάγων ισχυρίζεται ότι η δικαιοδοσία θεμελιώνεται στο άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών [...], ενεργεί σύμφωνα με τη Σύμβαση αυτή δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους το οποίο ασκεί τη διακριτική ευχέρεια που

του παρέχει το εθνικό του δίκαιο να αποποιηθεί την εκδίκαση αγωγής ασκηθείσας από πρόσωπο που κατοικεί στο κράτος αυτό, υπέρ των δικαστηρίων μη συμβαλλομένου κράτους:

α) αν η δικαιοδοσία κανενός άλλου συμβαλλομένου στη Σύμβαση του 1968 κράτους δεν εμπλέκεται;

β) αν η αγωγή δεν εμφανίζει κανένα άλλο συνδετικό στοιχείο με κανένα άλλο συμβαλλόμενο κράτος;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα 1, υπό στοιχείο α' ή στο ερώτημα 1, υπό στοιχείο β', αρμόζει η απάντηση αυτή υπό όλες τις περιστάσεις ή μόνον υπό ορισμένες περιστάσεις και υπό ποίες;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

23 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα, πρέπει, ευθύς εξ αρχής, να καθοριστεί αν το άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει εφαρμογή σε περίπτωση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, ήτοι όταν ο ενάγων και ένας από τους εναγομένους έχουν την κατοικία τους στο έδαφος του ιδίου συμβαλλομένου κράτους και η μεταξύ αυτών διαφορά ενώπιον των δικαστηρίων του εν λόγω κράτους εμφανίζει ορισμένα συνδετικά στοιχεία με τρίτο κράτος, αλλά όχι με άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Μόνο σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως τίθεται, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, το ζήτημα αν η Σύμβαση των Βρυξελλών δεν επιτρέπει να γίνει δεκτή από δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους η ένσταση του forum non conveniens, στην περίπτωση που το άρθρο 2 της εν λόγω συμβάσεως επιτρέπει στο ως άνω δικαστήριο να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία του στην κατοικία του εναγομένου στο εθνικό έδαφος.

Επί της εφαρμογής του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών

24 Από το γράμμα του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών δεν προκύπτει κανένα στοιχείο που να οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή του γενικού κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας, τον οποίο θέτει το εν λόγω άρθρο με κριτήριο μόνον την κατοικία του εναγομένου στο έδαφος συμβαλλομένου κράτους, εξαρτάται από την προϋπόθεση της υπάρξεως έννομης σχέσεως στην οποία εμπλέκονται περισσότερα συμβαλλόμενα κράτη.

25 Βεβαίως, η ίδια η εφαρμογή των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας της Συμβάσεως των Βρυξελλών, όπως προκύπτει από την έκθεση σχετικά με την εν λόγω σύμβαση, την οποία υπέβαλε ο P. Jenard (ΕΕ 1986, C 298, σ. 29), απαιτεί την ύπαρξη στοιχείου αλλοδαπότητας.

26 Ωστόσο, ο διεθνής χαρακτήρας της επίμαχης έννομης σχέσεως δεν πρέπει κατ' ανάγκην να απορρέει, για την εφαρμογή του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, από την εμπλοκή περισσοτέρων συμβαλλομένων κρατών λόγω της ουσίας της διαφοράς ή της αντίστοιχης κατοικίας των διαδίκων. Η εμπλοκή συμβαλλομένου κράτους και τρίτου κράτους, λόγω, π.χ., της κατοικίας του ενάγοντος και ενός εναγομένου στο πρώτο κράτος και της τελέσεως των επίμαχων πράξεων στο δεύτερο κράτος, είναι και αυτή ικανή να προσδώσει διεθνή χαρακτήρα στην επίμαχη έννομη σχέση. Συγκεκριμένα, η κατάσταση αυτή είναι ικανή να θέσει, στο συμβαλλόμενο κράτος, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, ζητήματα σχετικά με τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας των δικαστηρίων, που αποτελεί ακριβώς έναν από τους σκοπούς της Συμβάσεως των Βρυξελλών, όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του προοιμίου της.

27 Το Δικαστήριο έχει ερμηνεύσει κατ' αυτόν τον τρόπο τους περιεχόμενους στη Σύμβαση των Βρυξελλών κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας σε περιπτώσεις που ο

ενάγων είχε την κατοικία ή έδρα του σε τρίτο κράτος, ενώ ο εναγόμενος κατοικούσε στο έδαφος συμβαλλομένου κράτους βλ. αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 1991, C-190/89, Rich, Συλλογή 1991, σ. I-3855· της 6ης Δεκεμβρίου 1994, C-406/92, Tatry, Συλλογή 1994, σ. I-5439, και Group Josi, προπαρατεθείσα, σκέψη 60).

28 Εξάλλου, οι σχετικοί με την αποκλειστική διεθνή δικαιοδοσία ή τη ρητή παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας κανόνες της Συμβάσεως των Βρυξελλών μπορούν, επίσης, να εφαρμοστούν σε έννομες σχέσεις στις οποίες εμπλέκονται μόνον ένα συμβαλλόμενο κράτος και ένα ή περισσότερα τρίτα κράτη. Τούτο ισχύει, όσον αφορά το άρθρο 16 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, σε περίπτωση διαφοράς σε υποθέσεις εμπράγματων δικαιωμάτων επί ακινήτων ή μισθώσεων ακινήτων μεταξύ προσώπων τα οποία κατοικούν σε μη συμβαλλόμενο κράτος, η οποία αφορά ακίνητο που βρίσκεται σε συμβαλλόμενο κράτος, ή ακόμη, όσον αφορά το άρθρο 17 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, στην περίπτωση που μια συμφωνία περί διεθνούς δικαιοδοσίας, που δεσμεύει τουλάχιστον ένα μέρος το οποίο έχει την κατοικία του σε μη συμβαλλόμενο κράτος, επιλέγει το δικαστήριο που βρίσκεται στο έδαφος συμβαλλομένου κράτους.

29 Ομοίως, καίτοι είναι αληθές, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 142 έως 152 των προτάσεών του, ότι οι σχετικοί με την εκκρεμοδικία και τη συνάφεια ή με την αναγνώριση και την εκτέλεση κανόνες της Συμβάσεως των Βρυξελλών εφαρμόζονται, όπως προκύπτει σαφώς από τη διατύπωσή τους, στις σχέσεις μεταξύ διαφορετικών συμβαλλομένων κρατών, εφόσον οι εν λόγω κανόνες αφορούν άλλοτε διαδικασίες που είναι εκκρεμείς ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών συμβαλλομένων κρατών και άλλοτε αποφάσεις εκδοθείσες από δικαστήρια συμβαλλομένου κράτους προς αναγνώριση και εκτέλεση σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, γεγονός παραμένει ότι οι διαφορές τις οποίες αφορούν οι επίμαχες διαδικασίες ή αποφάσεις μπορούν να έχουν διεθνή χαρακτήρα εμπλέκοντας ένα συμβαλλόμενο κράτος και ένα τρίτο κράτος και να έχουν προκαλέσει, για τον λόγο αυτό, την προσφυγή στον γενικό κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας που διατυπώνεται στο άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

30 Στον ισχυρισμό ότι το ως άνω άρθρο 2 έχει εφαρμογή σε μια νομική κατάσταση στην οποία εμπλέκονται μόνον ένα συμβαλλόμενο κράτος και ένα ή περισσότερα μη συμβαλλόμενα κράτη, οι εναγόμενοι της κύριας δίκης και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αντέταξαν την αρχή ότι οι συνθήκες δεσμεύουν μόνον τα συμβαλλόμενα μέρη, δεδομένου ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών δεν μπορεί να επιβάλει καμία υποχρέωση στα κράτη που δεν συμφώνησαν να δεσμεύονται από αυτήν.

31 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι ο καθορισμός του δικαστηρίου ενός συμβαλλομένου κράτους ως δικαστηρίου έχοντος διεθνή δικαιοδοσία, λόγω του ότι ο εναγόμενος έχει την κατοικία του στο έδαφος του εν λόγω κράτους, ακόμη και επί διαφοράς που συνδέεται, τουλάχιστον εν μέρει, λόγω του αντικειμένου της ή της κατοικίας του ενάγοντος, με τρίτο κράτος δεν είναι ικανός να επιβάλει υποχρέωση στο τελευταίο κράτος.

32 Επίσης, ο N. Jackson και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου υπογράμμισαν, προκειμένου να δικαιολογήσουν την εφαρμογή του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών μόνο στις διαφορές που συνδέονται με περισσότερα συμβαλλόμενα κράτη, τον θεμελιώδη σκοπό τον οποίο επιδιώκει η εν λόγω σύμβαση και ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των δικαστικών αποφάσεων μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών.

33 Συναφώς, είναι αληθές ότι το άρθρο 220, τέταρτη περίπτωση, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 293, τέταρτη περίπτωση, ΕΚ), βάσει του οποίου τα κράτη μέλη συνήψαν τη Σύμβαση των Βρυξελλών, αποσκοπεί στο να διευκολύνει τη λειτουργία της κοινής αγοράς με τη θέσπιση κανόνων που θα ρυθμίζουν την αρμοδιότητα για την επίλυση των σχετικών διαφορών και με την άρση, στο μέτρο του εφικτού, των σχετικών με την αναγνώριση και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στο έδαφος των συμβαλλομένων κρατών δυσχερειών (απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1994, C-398/92, Mund & Fester, Συλλογή 1994, σ. I-467, σκέψη 11). Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

34 Ωστόσο, οι ενιαίοι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχονται στη Σύμβαση των Βρυξελλών δεν προορίζονται να εφαρμόζονται μόνο σε καταστάσεις που έχουν πραγματική και επαρκή σχέση με τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, στις οποίες εμπλέκονται, εξ ορισμού, περισσότερα κράτη μέλη. Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η ενοποίηση, αυτή καθ' εαυτήν, των κανόνων άρσεως συγκρούσεων δικαιοδοσίας και των κανόνων σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, στην οποία προέβη η Σύμβαση των Βρυξελλών, για τις διαφορές που έχουν στοιχείο αλλοδαπότητας, έχει βεβαίως ως σκοπό την εξάλειψη των εμποδίων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς τα οποία μπορούν να απορρέουν από τις διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα αυτό (βλ., κατ' αναλογίαν, ως προς τις οδηγίες περί εναρμονίσεως οι οποίες στηρίζονται στο

άρθρο 95 ΕΚ και αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών εγκαθιδρύσεως και λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, απόφαση της 20ής Μαΐου 2003, C-465/00, C-138/01 και C-139/01, Österreichischer Rundfunk κ.λπ., Συλλογή 2003, σ. I-4989, σκέψεις 41 και 42).

35 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι το άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών εφαρμόζεται σε κατάσταση όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης, που καλύπτει τις σχέσεις μεταξύ των δικαστηρίων ενός και μόνο συμβαλλομένου κράτους και εκείνων ενός μη συμβαλλομένου κράτους και όχι τις σχέσεις μεταξύ των δικαστηρίων περισσοτέρων συμβαλλομένων κρατών.

36 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν, υπό τις περιστάσεις αυτές, η Σύμβαση των Βρυξελλών απαγορεύει σε δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία που αντλεί από το άρθρο 2 της εν λόγω συμβάσεως κατ' εφαρμογήν της ενστάσεως του forum non conveniens.

Επί του συμβατού της ενστάσεως του forum non conveniens με τη Σύμβαση των Βρυξελλών

37 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, η παρατήρηση ότι το άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών έχει επιτακτικό χαρακτήρα και ότι, όπως προκύπτει από την ίδια τη διατύπωση της εν λόγω διατάξεως, μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση από τον βασικό κανόνα που καθιερώνει η διάταξη αυτή μόνο στις ρητώς προβλεπόμενες από την εν λόγω σύμβαση περιπτώσεις (βλ., ως προς τον υποχρεωτικό χαρακτήρα του συστήματος διεθνούς δικαιοδοσίας που θεσπίζει η Σύμβαση των Βρυξελλών, αποφάσεις της 9ης Δεκεμβρίου 2003, C-116/02, Gasser, Συλλογή 2003, σ. I-14693, σκέψη 72, και της 27ης Απριλίου 2004, C-159/02, Turner, Συλλογή 2004, σ. I-3565, σκέψη 24). Πάντως, δεν αμφισβητείται ότι δεν έχει προβλεφθεί από τους συντάκτες

της Συμβάσεως ένσταση αντλούμενη από τη θεωρία του forum non conveniens, ενώ το ζήτημα αποτέλεσε αντικείμενο ανταλλαγής απόψεων κατά την εκπόνηση της Συμβάσεως της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως προκύπτει από την έκθεση σχετικά με την εν λόγω σύμβαση, την οποία υπέβαλε ο P. Schlosser (ΕΕ 1986, C 298, σ. 99, σημεία 77 και 78).

38 Η τήρηση της αρχής της ασφαλείας δικαίου, που συνιστά έναν από τους σκοπούς της Συμβάσεως των Βρυξελλών (βλ, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 28ης Σεπτεμβρίου 1999, C-440/97, GIE Groupe Concorde κ.λπ., Συλλογή 1999, σ. I-6307, σκέψη 23, και της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-256/00, Besix, Συλλογή 2002, σ. I-1699, σκέψη 24), δεν θα διασφαλιζόταν πλήρως αν επιτρεπόταν σε δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία βάσει της εν λόγω συμβάσεως να κάνει δεκτή την ένσταση του forum non conveniens.

39 Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το προοίμιό της, η Σύμβαση των Βρυξελλών αποβλέπει στο να ενισχύσει στην Κοινότητα την έννομη προστασία των εγκατεστημένων σε αυτή προσώπων, προβλέποντας ενιαίους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που να διασφαλίζουν βεβαιότητα ως προς την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων εθνικών δικαστηρίων που μπορούν να επιληφθούν συγκεκριμένης διαφοράς (απόφαση Besix, προπαρατεθείσα, σκέψη 25).

40 Έτσι, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η αρχή της ασφαλείας δικαίου απαιτεί, μεταξύ άλλων, να ερμηνεύονται οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που αποκλίνουν από τον προβλεπόμενο στο άρθρο 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών γενικό κανόνα κατά τρόπο που να επιτρέπει στον εναγόμενο που έχει τη συνήθη ενημέρωση να προβλέπει ευλόγως ενώπιον ποιου δικαστηρίου, εκτός αυτού του κράτους της κατοικίας του, θα μπορούσε να εναχθεί (προπαρατεθείσες αποφάσεις GIE Groupe Concorde κ.λπ., σκέψη 24, και Besix, σκέψη 26).

41 Πάντως, η εφαρμογή της θεωρίας του forum non conveniens, η οποία αφήνει ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως στο επιληφθέν δικαστήριο ως προς το ζήτημα αν αλλοδαπό δικαστήριο είναι καταλληλότερο να αποφανθεί επί της ουσίας της διαφοράς, είναι

ικανή να θίξει την προβλεψιμότητα των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας τους οποίους θεσπίζει η Σύμβαση των Βρυξελλών, και ειδικότερα του κανόνα του άρθρου 2 της εν λόγω συμβάσεως, και, κατά συνέπεια, την αρχή της ασφαλείας δικαίου ως θεμέλιο της ως άνω συμβάσεως.

42 Επίσης, από την εφαρμογή της ως άνω θεωρίας θα θιγόταν η έννομη προστασία των εγκατεστημένων στην Κοινότητα προσώπων. Συγκεκριμένα, αφενός, ο εναγόμενος, ο οποίος βρίσκεται, κατά κανόνα, σε πλεονεκτικότερη θέση όταν αμύνεται ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του, δεν θα ήταν σε θέση, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, να προβλέψει ευλόγως ενώπιον ποιου άλλου δικαστηρίου διατρέχει τον κίνδυνο να εναχθεί. Αφετέρου, στην περίπτωση που προβληθεί ένσταση αντλούμενη από την ύπαρξη αλλοδαπού δικαστηρίου που είναι καταλληλότερο για την εκδίκαση της διαφοράς, εναπόκειται στον ενάγοντα να αποδείξει ότι δεν θα μπορέσει να τύχει δικαστικής προστασίας ενώπιον του εν λόγω αλλοδαπού δικαστηρίου ή, αν το επιληφθέν δικαστήριο αποφασίσει να δεχθεί την ένσταση, ότι το ως άνω αλλοδαπό δικαστήριο δεν έχει, εν τέλει, διεθνή δικαιοδοσία προς εκδίκαση της διαφοράς ή ότι ο ενάγων δεν έχει, στην πραγματικότητα, πρόσβαση σε αποτελεσματική δικαστική προστασία ενώπιον του εν λόγω αλλοδαπού δικαστηρίου, ανεξαρτήτως της δαπάνης που συνεπάγεται η άσκηση νέας αγωγής ενώπιον του δικαστηρίου άλλου κράτους και η παράταση των δικονομικών προθεσμιών.

43 Επιπλέον, αν γινόταν δεκτή η ένσταση του forum non conveniens στο πλαίσιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών, τούτο θα ενείχε τον κίνδυνο να θιγεί η ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων περί διεθνούς δικαιοδοσίας που περιέχει η εν λόγω σύμβαση, κατά το μέτρο που η ως άνω ένσταση αναγνωρίζεται μόνο σε περιορισμένο αριθμό συμβαλλομένων κρατών, ενώ η Σύμβαση των Βρυξελλών έχει ακριβώς ως σκοπό να προβλέψει ενιαίους κανόνες, κατ' αποκλεισμόν των υπέρμετρων εθνικών κανόνων.

44 Οι εναγόμενοι της κύριας δίκης εμμένουν στις αρνητικές πρακτικές συνέπειες που θα απέρρεαν από την υποχρέωση που θα είχαν, εν προκειμένω, τα αγγλικά δικαστήρια να αποφανθούν επί της ουσίας της υποθέσεως, ιδίως όσον αφορά τα

δικαστικά έξοδα, τη δυνατότητα αποδόσεως των εξόδων εντός της Αγγλίας σε περίπτωση απορρίψεως της αγωγής, τις δυσχέρειες πρακτικής φύσεως που συνδέονται με τη γεωγραφική απόσταση, την ανάγκη να εκτιμηθεί η ουσία της διαφοράς βάσει κριτηρίων τα οποία ισχύουν στην Ιαμαϊκή, τη δυνατότητα να επιτευχθεί στην Ιαμαϊκή η εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως που εκδόθηκε ερήμην και την αδυναμία αναγωγής κατά των άλλων εναγομένων.

45 Συναφώς, ανεξαρτήτως του υποστατού των ως άνω δυσχερειών, αρκεί η παρατήρηση ότι τέτοιες σκέψεις, οι οποίες μπορούν ακριβώς να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της προβολής της ενστάσεως του forum non conveniens, δεν είναι ικανές να αμφισβητήσουν τον υποχρεωτικό χαρακτήρα του θεμελιώδους κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 2 της Συμβάσεως των Βρυξελλών, για τους προεκτεθέντες λόγους.

46 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών απαγορεύει σε δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία την οποία αντλεί από το άρθρο 2 της εν λόγω συμβάσεως με το σκεπτικό ότι δικαστήριο μη συμβαλλομένου κράτους είναι καταλληλότερο για την εκδίκαση της περί ης πρόκειται διαφοράς, ακόμη και αν δεν τίθεται ζήτημα διεθνούς δικαιοδοσίας δικαστηρίου άλλου συμβαλλομένου κράτους ή η ως άνω διαφορά δεν έχει κανένα άλλο συνδετικό στοιχείο με άλλο συμβαλλόμενο κράτος.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

47 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν, στην περίπτωση που το Δικαστήριο εκτιμήσει ότι η Σύμβαση των Βρυξελλών δεν επιτρέπει να γίνει δεκτή η ένσταση του forum non conveniens, η εκτίμηση αυτή είναι επιβεβλημένη υπό όλες τις περιστάσεις ή μόνον υπό ορισμένες περιστάσεις.

48 Από την απόφαση περί παραπομπής καθώς και από τις παρατηρήσεις των εναγομένων της κύριας δίκης και της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου προκύπτει ότι το ως άνω δεύτερο ερώτημα υποβλήθηκε για την περίπτωση που θα υπήρχε κατάσταση εκκρεμοδικίας ή συνάφειας με διαδικασία που εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου μη συμβαλλομένου κράτους, συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας υπέρ ενός τέτοιου δικαστηρίου ή ακόμη σύνδεσμος με το ως άνω κράτος του ιδίου είδους με αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 16 της Συμβάσεως των Βρυξελλών.

49 Η διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 234 ΕΚ αποτελεί ένα μέσο συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, χάρη στο οποίο το πρώτο παρέχει στα δεύτερα τα στοιχεία ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου που αυτά χρειάζονται για την επίλυση των διαφορών που καλούνται να επιλύσουν (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 1990, C-231/89, Gmurzynska-Bscher, Συλλογή 1990, σ. I-4003, σκέψη 18· της 12ης Μαρτίου 1998, C-314/96, Djabali, Συλλογή 1998, σ. I-1149, σκέψη 17, και της 21ης Ιανουαρίου 2003, C-318/00, Bacardi-Martini και Cellier des Dauphins, Συλλογή 2003, σ. I-905, σκέψη 41).

50 Επίσης, ο δικαιολογητικός λόγος της προδικαστικής παραπομπής δεν έγκειται στη διατύπωση συμβουλευτικών γνωμών επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων, αλλά στην αυτονόητη ανάγκη αποτελεσματικής επιλύσεως μιας ένδικης διαφοράς (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις Djabali, προπαρατεθείσα, σκέψη 19· Bacardi-Martini και Cellier des Dauphins, προπαρατεθείσα, σκέψη 42, και της 25ης Μαρτίου 2004, C-480/00 έως C-482/00, C-484/00, C-489/00 έως C-491/00 και C-497/00 έως C-499/00, Azienda Agricola Ettore Ribaldi κ.λπ., Συλλογή 2004, σ. I-2943, σκέψη 72).

51 Πάντως, εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι οι πραγματικές καταστάσεις στις οποίες αναφέρεται η σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως δεν είναι αντίστοιχες προς εκείνες της διαφοράς της κύριας δίκης.

52 Κατά συνέπεια, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

53 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Η Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας και με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, απαγορεύει σε δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους να αποποιηθεί τη διεθνή δικαιοδοσία την οποία αντλεί από το άρθρο 2 της εν λόγω συμβάσεως με το σκεπτικό ότι δικαστήριο μη συμβαλλομένου κράτους είναι καταλληλότερο για την εκδίκαση της περί ης πρόκειται διαφοράς, ακόμη και αν δεν τίθεται ζήτημα διεθνούς δικαιοδοσίας δικαστηρίου άλλου συμβαλλομένου κράτους ή η ως άνω διαφορά δεν έχει κανένα άλλο συνδετικό στοιχείο με άλλο συμβαλλόμενο κράτος.

(υπογραφές)